

НАПРЯМ 8. КРИМІНАЛЬНИЙ ПРОЦЕС ТА КРИМІНАЛІСТИКА. СУДОВА ЕКСПЕРТИЗА

DOI <https://doi.org/10.36059/978-966-397-351-7-78>

ПРОБЛЕМИ ЗАСТОСУВАННЯ ТИМЧАСОВОГО ОБМЕЖЕННЯ У КОРИСТУВАННІ СПЕЦІАЛЬНИМ ПРАВОМ ТА ВІДСТОРОНЕННЯ ВІД ПОСАДИ

Барбарич Єлизавета Олександрівна

*студентка I курсу другого (магістерського) рівня освіти
факультету права, гуманітарних і соціальних наук
Кременчуцький національний університет
імені Михайла Остроградського
м. Кременчук, Україна*

Війна в Україні прямо пропорційно впливає на міжнародні договори, адже, в сучасному світі всі бізнес процеси, а особливо міжнародні – є тісно пов'язані одні з одними. Адже міжнародні компанії співпрацюють з партнерами по всьому світу, мають представництва в іноземних країнах, і Росія не є виняток. Проте, її вторгнення в 2022 році змінило світовий бізнес та змусило сотні компаній вийти з російського ринку та розірвати договори про подальшу співпрацю.

Через вторгнення Росії в Україну компанії по всьому світу оголосили про вихід із Росії. Припинення багаторічних правових відносин є складним завданням і може поєднуватися з ризиками відповідальності, а також потенційними претензіями. Саме для розуміння правових основ впливу війни на міжнародні договори у 2011 р. Генеральною Асамблеєю ООН був схвалений проект статей «Про наслідки збройних конфліктів для міжнародних договорів» [1], в якому окреслені тільки загальні засади дії міжнародних договорів під час збройного конфлікту і ґрунтується на загальноприйнятій практиці та потребах сучасних міжнародних правовідносин. Саме використання цих статей є актуальним у умовах війни в Україні.

На урядовому рівні, багато країн дуже швидко перейшли до введення санкційних пакетів, спрямованих на припинення припливу іноземного капіталу до Росії. У відповідь Росія прийняла низку нових законів, які часто називають «контрсанкціями».

На основі даних міжнародних компаній про їхній вихід з російського ринку ми дослідили, що постраждали практично всі міжнародні компанії, які працюють з Росією. Адже основним завданням компанії є забезпечення безпеки та благополуччя співробітників на місцях або безпосередньо порушених вторгненням, забезпечення дотримання нових міжнародних санкцій та моніторинг російського законодавства, що змінюється, і саме тому багато компаній вирішили згорнути свою діяльність у Росії [2].

Будь-які суперечки, які можуть виникнути у при розірванні договору вирішуються на основі статті 83, статуту ООН [3], який передбачає тільки мирне вирішення. Проте припинення договору не звільняє компанію від його виконання, що теж передбачено статтею 10.

Деякі договори можуть містити зазначене право розірвання, якщо обставини, які є форс-мажорними, зберігаються протягом певного періоду часу. Це право може бути реалізовано тільки стороною, яка не заявила про форс-мажор, або будь-яку із сторін. Там, де немає такого становища, немає права автоматичне припинення дії [2]. Також статтями передбачено, що держава агресор, в нашому випадку Росія не має права призупинити дію договору з своїх корисливих мотивів.

Доктрина про фрустрацію також може мати значення та може застосовуватися, якщо можна показати, що виконання стало неможливим або незаконним внаслідок непередбачених обставин, або коли виконання стало радикально відрізнитися від того, що було узгоджено, і якщо немає договірних положення (наприклад, форс-мажору), що передбачає таку подію. З цього випливає, що в обставинах, коли російський контрагент піддається санкціям, сторона, що розриває, може скористатися доктриною фрустрації, щоб розірвати договір і виконати будь-які подальші зобов'язання щодо нього [4].

Із початком вторгнення Росії в Україну також вступили в силу такі міжнародні договори як Конвенція про поліпшення долі поранених та хворих у діючих арміях [5], Конвенція про поведження з військово-службовими [6], на які Росія просто «наплювала», що засвідчує фізичних стан українських військовополонених, яких не то що не утримують в нормальних умовах, з них просто знущаються [7].

Ми вважаємо, що саме вторгнення Росії в Україну порушує статтю 2 Статуту ООН, центральний принцип статуту, який вимагає від держав-членів ООН утримуватись від «застосування сили проти територіальної цілісності чи політичної незалежності будь-якої держави» [3].

Припущення президента Володимира Путіна та інших російських офіційних осіб про те, що застосування Росією сили виправдане відповідно до статті 51 Статуту ООН, не має ні фактичної,

ні юридичної підтримки. Стаття 51 передбачає, що «ніщо у цій Хартії не обмежує невід'ємного права на індивідуальну чи колективну самооборону у разі збройного нападу на члена Організації Об'єднаних Націй».

На нашу думку, заяви Путіна про те, що Україна робила «геноцид» проти росіян у Донецьку та Луганську, хоч і є слабо завуальованою спробою виправдати застосування Росією сили мовою міжнародного права, також не підтверджуються фактами і в жодному разі не дають Росія має право розпочати вторгнення в Україну [8]. Конвенція про геноцид, визначає геноцид як певні дії, спрямовані на повне або часткове знищення будь-якої національної, етнічної, расової чи релігійної групи [9]. Немає жодних доказів того, що Україна брала участь у якихось із зазначених дій, і тим більше жодних доказів наміру повністю або частково знищити будь-яке угруповання на сході України. Навіть, якщо український уряд вчинив порушення прав людини щодо росіян на сході України, ні Конвенція про геноцид, ні Статут ООН не дозволяють сторонам конвенції або державам-членам застосовувати силу для виправлення актів геноциду або серйозних порушень прав людини.

На додаток до фінансових санкцій, введених на двосторонній основі Сполученими Штатами та багатьма іншими країнами, Росія, ймовірно, зіткнеться з масовим засудженням з ізоляцією у міжнародних організаціях. Рада Європи призупинила участь Росії у своєму Комітеті міністрів та своїй Парламентській асамблеї. Разом із тим, Рада Безпеки ООН проголосувала за резолюцію, що зобов'язує, засуджує вторгнення і вимагає від Росії припинення військових дій і відходу з території України. Але Росія, як постійний член Ради Безпеки, наклала вето на резолюцію.

Ми вважаємо, що Росія і так порушила вже всі міжнародні договори та конвенції з прав людини, а дії її військових засуджує весь світ те, що роблять російські військові з мирними жителями просто знаходиться за гранню мислення будь-якої здорової людини. Такі дії, мають бути не тільки засудженні, але й відповідно покарані, та так жорстоко як тільки можна! Ніхто ніколи, і ні за яких обставин не має права вбивати мирних жителів, ми живемо в 21 столітті, середньовіччя вже давно позаду, ми закликаємо весь світ повстати проти Росії та зробити державі повну ліквідації як економічну так і моральну.

Отже, підбиваючи підсумки дослідження, можна зробити такий висновок, що війна Росії не тільки вплинула на міжнародні договори у системі права, а вона призвела до виходу сотні міжнародних компаній із російського ринку та відмову міжнародних патерів вести бізнес з росіянами. Тому, Росії, як держави не повинно існувати

і жодних бізнес-відносин вести з нею теж не потрібно, ця країна-терорист, яка має поплатитися за смерті безневинних українців. І, початком цього має стати відмова світової спільноти від будь-якої співпраці з росіянами. Росії, як держави не повинно існувати, адже це найменше, що може зробити світова спільнота, щоб хоч якось помститися за смерті невинних.

Література:

1. On the consequences of armed conflicts for international treaties: Report of the Commission on the Law of International Conflict of the United Nations. 2011. URL: https://legal.un.org/ilc/texts/instruments/english/commentaries/1_10_2011.pdf (дата звернення: 09.12.2023).

2. Force majeure and contract termination for a cause explained the reason (2022). URL: <https://www.lexology.com/library/detail.aspx?g=f1fcf633-8e9a-404e-9293-e365874bc85c> (дата звернення: 09.12.2023).

3. United Nations Charter (full text). URL: <https://www.un.org/en/about-us/un-charter/full-text> (дата звернення: 09.12.2023).

4. FRUSTRATED CONTRACT ACT (2022). URL: https://www.bclaws.gov.bc.ca/civix/document/id/complete/statreg/96166_01 (дата звернення: 09.12.2023).

5. Конвенція про поліпшення долі поранених та хворих у діючих арміях. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_151#Text (дата звернення: 09.12.2023).

6. Конвенція про поводження з військовослужбовими. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_153#Text (дата звернення: 09.12.2023).

7. Фізичний та психологічний стан звільнених з російського полону прикордонників важкий – ДПСУ. URL: <https://nv.ua/ukr/ukraine/events/fizichniy-ta-psihologichniy-stan-zdorov-ya-zvilnenih-z-polonu-prikordonnikiv-vazhkiy-novini-ukrajini-50272376.html> (дата звернення: 09.12.2023).

8. Розмови Путіна про геноцид народу Донбасу (2022). URL: <https://www.nytimes.com/2022/02/24/world/europe/putin-ukraine-speech.html> (дата звернення: 09.12.2023).

9. The Genocide Convention (2022). URL: <https://www.un.org/en/genocideprevention/genocide-convention.shtml> (дата звернення: 09.12.2023).